

Uiterlijk

Euodynerus dantici (Rossi 1790) is één van onze meest forse, tamelijk brede wespen van de onderfamilie Eumeninae. Het vrouwtje is 12-14 mm, het mannetje 10 tot 12 mm lang. Het is een wesp met veel gele tekening op het lichaam (Fig. 1). De wespen van het genus *Euodynerus* zijn gemakkelijk te herkennen aan de ongekleurde, doorschijnende achterrand van het eerste tergiet.

Fig. 1. Vrouwtje van *Euodynerus dantici*. Foto Pieter van Breugel.

Biologie

Euodynerus dantici heeft voorkeur voor kruidenrijke vegetaties, ze is dan ook regelmatig waargenomen in natuurontwikkelingsgebieden langs de rivieren (Peeters 1997, Kok & Smit 2010).

Nestbouw vindt plaats in bestaande holtes in oude weipalen, plantenstengels en in oude bijennesten in de grond. Op Isabellegreend (Li.) worden oude nesten van *Anthophora plumipes* in een leemwand gebruikt om in te nestelen (zie Fig. 1). Voor de tussenschotten en eindplug gebruiken de vrouwtjes vaak een eigen micro-groeve, waar ze steeds klei halen (Peeters 1997). Uit Spanje is een nest beschreven dat in een rietstengel zat, dit eindigde met een atrium van 4,5 cm, dat aan beide kanten afgesloten was met een halve centimeter dikke leemplug. In het nest bevonden zich 7 broedcellen, die door wanden van leem werden gescheiden. Men vond in alle cellen een volgroeide larve, het uiterlijk van de larve wordt door de auteurs uitvoerig beschreven (Tormos et al. 2008).

Fateryga (2013) beschrijft en vergelijkt een aantal nesten van vier soorten van het genus *Euodynerus*, waaronder *Euodynerus dantici*. Nesten van *E. dantici* werden gevonden in lege rietstengels en in oude nesten van *Megachile* sp., *Hoplitis tridentata* en *Sceliphron destillatorium* (een langsteelgraafwesp). Opvallend bij dit onderzoek was dat de nesten gemaakt in lege rietstengels veel meer cellen bevatten (tot 8 cellen) dan die in oude Hymenopteranesten (1-3 cellen). In het laatste geval gebruikte het *E. dantici*-vrouwtje exact de grootte van de oude cellen van de bijen en wespen. In lege rietstengels werd lang niet altijd alle ruimte benut,

Euodynerus dantici in het Gelderse rivierengebied (Vespidae: Eumeninae)

Jan Smit

Inleiding

Bij het inventariseren van een aantal natuurontwikkelingsgebieden langs de Rijn en de Waal in 2009, was het vinden van een *Euodynerus dantici* op het Tolkamerdijkje een tamelijke verrassing (Kok & Smit 2010). Ik kende deze soort wel van een aantal jaren geleden uit de Millingerwaard. De laatste jaren is deze wesp echter ook gevonden in enkele andere gebieden langs deze rivieren. Tijd om eens een tussenbalans op te maken.

nooit werden er meer dan 8 cellen gevonden. De rest van de ruimte achterin was loos en voorin was dan een flinke vestibule. Over de prooien van *Euodynerus dantici* is nog niets bekend. Blüthgen (1961) verwacht dat larven van microlepidoptera gevangen worden.

Verspreiding

Euodynerus dantici komt voor in zuid-, west- en centraal Europa, in Noord-Afrika en oostwaarts tot in Japan. Deze wesp wordt in Europa vooral gevonden rond het Middellandse zeegebied. In Nederland wordt de noordgrens van het verspreidingsgebied bereikt. In Duitsland komt ze noordelijk voor tot in Berlijn (www.aculeata.eu), en lijkt de soort zich wat uit te breiden (Jacobi 2006).

Voorkomen in Nederland

In 1949 werd *Euodynerus dantici* voor het eerst gemeld uit Nederland (Benno 1949), dit betrof een vangst uit 1948 uit Deurne. Later bleek dat er al eerder, in 1942, een exemplaar in Maastricht was gevangen. Deze wesp is daarna echter slechts plaatselijk gevonden. Recent waren alleen stabiele populaties bekend uit Zuid- en Midden Limburg. Uit het rivierengebied waren van de Millingerwaard twee vangsten bekend uit 1997 en 2000, daarna is deze soort daar niet meer aangetroffen. In de laatste jaren zijn er echter exemplaren gevonden in andere natuurontwikkelingsgebieden langs de rivieren: Tolkamer Tuindorp (2009), Lobith Geuzenwaard (2011), Bemmelerwaard (2011), Klompenwaard (2011, 2013) en Gendtsche polder (2012). Op Waarneming.nl staan uit 2013 twee waarnemingen van een man en een vrouw bij Wageningen. Dit alles lijkt er op te duiden dat in het Gelderse deel van het rivierengebied eveneens een populatie zit (Fig. 2).

Dank

Pieter van Breugel wordt bedankt voor het beschikbaar stellen van de foto van *Euodynerus dantici*.

Literatuur

- Blüthgen, P., 1961. Die Faltenwespen mitteleuropas (Hymenoptera, Diploptera). - Abhandlungen Deutsch. Akad. Wiss. Berlin, 1961, 2.
- Benno, P., 1949. Aantekeningen over bijen en wespen III. Twee zeldzame *Odynerus*-soorten uit de Deurnese Peel (Hym. Vesp.). - Entomologische Berichten Amsterdam 12: 361.
- Fateryga, A.V., 2013. The nest structure in Four wasp species of the genus *Euodynerus* Dalla Torre (Hymenoptera, Vespidae: Eumeninae). - Entomological Review 93(4): 412-421.
- Jacobi, B., 2006. Erstnachweis von *Euodynerus* (*Euodynerus*) *dantici* (Rossi, 1790) für Nordrhein-Westfalen. - Bembix 23: 13-14.
- Kok, F. & J. Smit, 2010. Het bijenrijk van het Tolkamerdijkje. - Bzzz, Nieuwsbrief sectie Hymenoptera 31: 24-31.
- Peeters, T.M.J., 1997. Bijen en wespen op Isabellegreend. - Natuurhistorisch maandblad 86: 145-150.
- Tormos, J., C. Polidori, J. Daniel Asis & S.F. Gayubo, 2008. Description of mature larvae of *Allodynerus rossii* (Lepeletier), *Ancistrocerus auctus* (Fabricius), *Euodynerus dantici* (Rossi) and *Symmorphus murarius* (Lin.) (Hymenoptera, Vespidae). - Zootaxa 1946: 42-54.

Summary

The past few years there have been several specimens of *Euodynerus dantici* found in the Gelderland river valley. This authorizes the conclusion that there is a population of this species in this region. We briefly discuss the biology of this wasp.

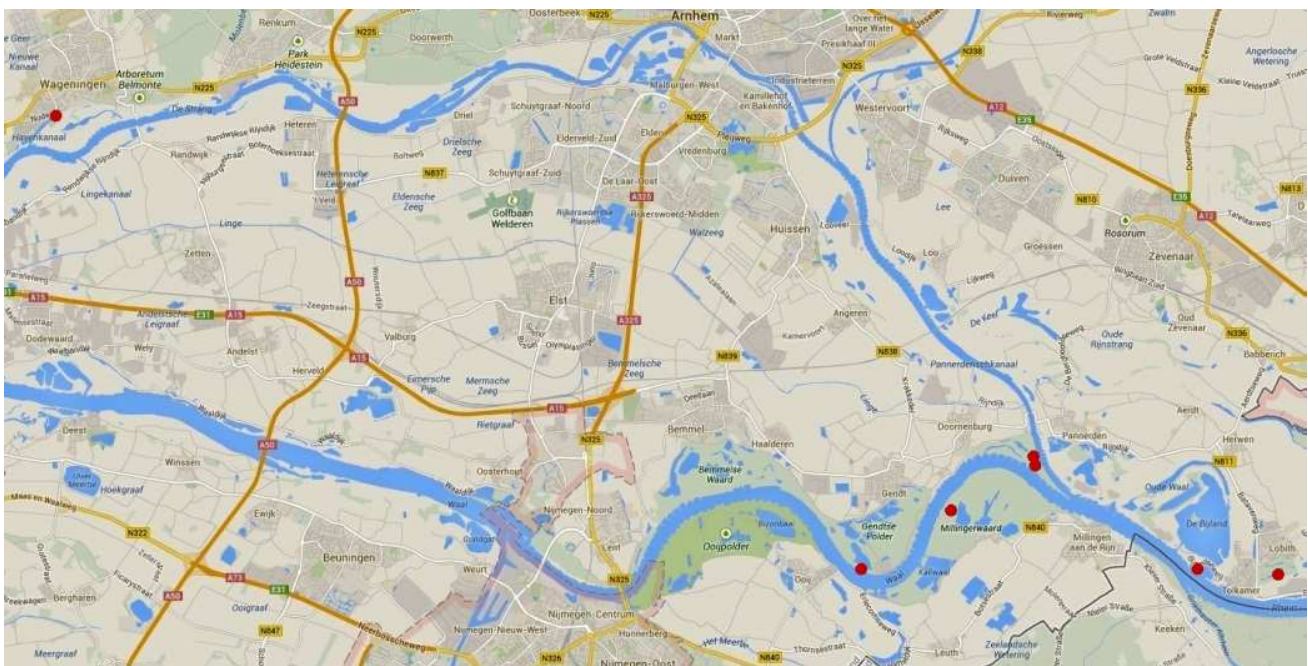

Fig. 2. Vindplaatsen van *Euodynerus dantici* in het Gelderse rivierengebied.